

عنوان مقاله:

درنگی بر چگونگی پیوند ابیات الحاقی در چاپ های سنگی مکتوبات صدی

محل انتشار:

فصلنامه شعرپژوهی (بوستان ادب)، دوره 12، شماره 4 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 32

نویسندگان:

محمدصادق خاتمی - دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه فردوسی مشهد، ایران

سلیمان ساکت - استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه فردوسی مشهد

خلاصه مقاله:

به باور نسخه پژوهان، خوانندگان نسخ خطی به هنگام مطالعه، اگر روایت های دیگری از داستان ها و عبارتها یا اشعاری مرتبط با متن را در ذهن داشتند، آنها را در حاشیهی نسخه می افزودند. این افزوده ها چندی بعد به وسیلهی برخی از کاتبان به متن وارد شده است. این تصرفات را می توان به دو دستهی عمدی و غیرعمدی تقسیم کرد. تصرفات عمدی معمولاً به دست کاتبانی وارد متن می شود که یا نسخه را برای خود می نویسند، یا هم نقش کاتب و هم وظیفهی مصحح را بر عهده دارند. موضوع اخیر به ویژه در چاپ های سنگی مکتوبات صدی، مهم ترین اثر فارسی شرف الدین منیری (۶۶۱؟ - ۷۸۲ ق) نمود یافته است؛ زیرا در چاپ های سنگی صد مکتوب، ابیاتی از سوی کاتبان به متن افزوده شده است که در دست نویس های کهن مکتوبات صدی وجود ندارد. نگارندگان در این نوشتار، ابیات افزوده به متن را شناسایی کرده و سپس چگونگی پیوند آنها را با مکتوبات صدی نشان داده اند. بر این اساس، ابیات الحاقی را می توان به سه دسته تقسیم کرد: نخست ابیات سخنورانی که پیش از درگذشت شیخ منیری می زیسته اند و دیگر، اشعار گویندگان پس از شرف الدین و سوم ابیاتی که شاعران آنها را نمی شناسیم. به باور نگارندگان، گذشته از ابیاتی که هیچ پیوندی با متن ندارند، دیگر ابیات افزوده به چاپ های سنگی به شش دلیل: ۱. تاکید و تایید معنا؛ ۲. ایضاح متن؛ ۳. تکمیل و متمیم معنای اشعار؛ ۴. برگرداندن منظوم معنا؛ ۵. تداعی معنایی؛ ۶. تمثیل و مثل، با مکتوبات صدی پیوند می یابند.

کلمات کلیدی:

واژه های کلیدی: ابیات الحاقی، چاپ های سنگی، شرف الدین منیری، مکتوبات صدی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1454148>

